

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 13 Νοεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση:
Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαργαρίτα Κανάβα Εισηγήτρια και Μαρία Μανδράκη Μέλη.

Για να εξετάσει την από 9.10.2023 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1554/9.10.2023 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που εδρεύει στο «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «αναθέτων φορέας»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά της υπ' αριθμ. 74/26.09.2023 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ,περί έγκρισης του υπ' αριθμ. 2/19.09.2023 Πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, αναφορικά με τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου (εφεξής η «προσβαλλόμενη») και

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «παρεμβαίνων»), που εδρεύει στη θέση «...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης , κατά το σκέλος που κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

Με την παρέμβαση του ο παρεμβαίνων επιδιώκει την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο ,κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 6.653,23 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...», την από 6.10.2023 πληρωμή στην ALPHA BANK και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη της σύμβασης, σχετικά με την οποία ασκείται η προδικαστική προσφυγή, ήτοι 1.330,645,16€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή, με την από «...» Διακήρυξη, ο αναθέτων φορέας προκήρυξε δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό με αντικείμενο «...», με κριτήριο κατακύρωσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 7.07.2023 με Α.Δ.Α.Μ. «...», καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό «...». Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε ο αναθέτων φορέας ενόψει του αντικείμενου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 9.10.2023 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 27.09.2023 και εν γένει παραδεκτά.

4. Επειδή, ο παρεμβαίνων κατέθεσε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 20.10.2023, ήτοι εμπροθέσμως, δοθέντος ότι η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή κοινοποιήθηκε από τον αναθέτοντα φορέα την 10.10.2023, παρέμβαση επί της προσφυγής για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του έχει κριθεί αποδεκτή και έχει ανακηρυχθεί οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

5. Επειδή, ο προσφεύγων στις 30.10.2023, ήτοι εμπροθέσμως σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά την τροποποίηση του με το ν. 4782/2021, δοθέντος ότι οι απόψεις του αναθέτοντος φορέα κοινοποιήθηκαν στις 24.10.2023, υπέβαλε μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού υπόμνημα επί των απόψεων, το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

6. Επειδή, στο υπό κρίση διαγωνισμό έλαβαν μέρος πέντε οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων και ο παρεμβαίνων. Με την υπ' αριθμ. 58/31.08.2023 απόφαση του αναθέτοντος φορέα κρίθηκαν αποδεκτές όλες οι προσφορές, ο δε παρεμβαίνων ανακηρύχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού και ο προσφεύγων δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας. Κατόπιν δε κλήσης του προσωρινού αναδόχου να προσκομίσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, με την προσβαλλόμενη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, ο παρεμβαίνων ανακηρύχθηκε οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

7. Επειδή, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του εν θέματι διαγωνισμού του οποίου η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχθηκε δεύτερος σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενος, κατά το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του, επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

8. Επειδή, το άρθρο 281 του ν. 4412/2016 " Δημόσιες Συμβάσεις Έργων Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 214/25/ΕΕ) ΦΕΚ Α' 200/24.10.16" ορίζει ότι: « 1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών [...] 2. Τα έγγραφα της σύμβασης...περιέχουν ιδίως :[...]β) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...]ζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

απόρριψη της προσφοράς,[...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),...».

9. Επειδή, το άρθρο 305 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « 1. [...] οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία [...]μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο. [...]».

10. Επειδή, το άρθρο 308 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Προς το σκοπό εφαρμογής του άρθρου 305, αν οι αναθέτοντες φορείς αναφέρονται στα κριτήρια αποκλεισμού ή επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι, εφαρμόζονται τα άρθρα 79, 80, και 81. [...]».

11. Επειδή, του άρθρο 309 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « 1. Οι αναθέτοντες φορείς, εάν απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες, παραπέμπουν σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας, βασιζόμενα στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων που έχουν πιστοποιηθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς.[...]».

12. Επειδή, το άρθρο 315 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « 1. Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα. [...]».

13. Επειδή, το άρθρο 73 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «...2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή: α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης...».

14. Επειδή, το άρθρο 80 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παρ. 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α΄, ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 περί λόγων αποκλεισμού, και 74 περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82 περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης... 2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73: [...] β) για τις παρ. 2 και 4 περ. β΄ του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας.[...] β) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 73, εφόσον είναι εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής τους, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται χρόνος ισχύος, να έχουν εκδοθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄, γ) τα δικαιολογητικά που αφορούν στην παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, τα αποδεικτικά ισχύουσας εκπροσώπησης σε περίπτωση νομικών προσώπων, και τα πιστοποιητικά αρμόδιας αρχής σχετικά με την ονομαστικοποίηση των μετοχών σε περίπτωση ανωνύμων εταιρειών, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός εάν στις ειδικές διατάξεις έκδοσης αυτών προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους [...]».

15. Επειδή, το άρθρο 103 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : « 1. Μετά από την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2690/1999 (Α' 74), όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. 2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. [...]

16. Επειδή, το άρθρο 104 του ν. 4412/2016 ορίζει ότι : «1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.[...]. Ως δε έχει κριθεί (ΣΤΕ 1939/2022), το ΕΕΕΣ λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη πλήρωσης των απαιτούμενων προϋποθέσεων συμμετοχής για τις ανάγκες του σταδίου υποβολής της προσφοράς, προκειμένου να μην υποχρεούνται να προσκομίσουν τα σχετικά αποδεικτικά μέσα όλοι οι διαγωνιζόμενοι. Δεν αποτελεί όμως οριστική απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών κατά τον χρόνο συμμετοχής για τον οικονομικό φορέα στον οποίο αποφασίζεται να ανατεθεί η σύμβαση, η υποχρέωση του οποίου να αποδείξει ότι πληροί τις προϋποθέσεις αυτές και κατά τον χρόνο συμμετοχής με τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα παραμένει ακέραια και απλώς μετατίθεται σε επόμενο στάδιο το χρονικό σημείο προσκόμισης αποδεικτικών

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

μέσων αναγόμενων και στον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Η δε πρόβλεψη περί προσκόμισης «ενημερωμένων δικαιολογητικών» από τον οικονομικό φορέα στον οποίο αποφασίστηκε η ανάθεση της σύμβασης προϋποθέτει ότι προσκομίζονται πάντως δικαιολογητικά που καλύπτουν και τον χρόνο συμμετοχής. Μόνο με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να προβεί στις αναγκαίες επαληθεύσεις για την πλήρωση των προϋποθέσεων στα χρονικά σημεία που πρέπει αυτές να συντρέχουν, και αποτρέπεται ο κίνδυνος καταστρατήγησης της διαδικασίας, με τη συμμετοχή οικονομικών φορέων που δεν πληρούν τα κριτήρια συμμετοχής και την ανάθεση της σύμβασης σε οικονομικό φορέα που απέκτησε τις προϋποθέσεις σε στάδιο μεταγενέστερο της υποβολής της προσφοράς. Διαφορετική ερμηνεία της λειτουργίας του ΕΕΕΣ, όχι μόνο ως μέσου προκαταρκτικής, αλλά και οριστικής απόδειξης ότι οι προϋποθέσεις πληρούνται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, θα καθιστούσε αδύνατο τον έλεγχο της αλήθειας όσων έχουν δηλωθεί στο ΕΕΕΣ και την εξακρίβωση ότι μεταγενέστερες μεταβολές που δηλώνονται είναι πράγματι οψιγενείς, θα είχε δε ως παρεπόμενη συνέπεια την πλήρη αποδυνάμωση του συστήματος κυρώσεων λόγω ψευδών δηλώσεων ή απόκρυψης πληροφοριών, αφού θα είναι αδύνατη ή ιδιαίτερος δυσχερής η απόδειξη στοιχειοθέτησης του πραγματικού των σχετικών παραβάσεων. Έτι περαιτέρω, το σύστημα απόδειξης θα εστερείτο της απαιτούμενης διαφάνειας, διότι άνευ προσκομίσεως από τον υποψήφιο ανάδοχο των δικαιολογητικών που ανάγονται στον χρόνο υποβολής της προσφοράς, οι λοιποί διαγωνιζόμενοι -οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα γνώσης πολλών εξ αυτών λόγω νόμιμων περιορισμών- δεν θα έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν αποτελεσματικά την αλήθεια των δηλούμενων στο ΕΕΕΣ του υποψηφίου αναδόχου και εντεύθεν τη σχετική κρίση της αναθέτουσας αρχής, και να συμβάλουν έτσι αποτρεπτικά και σε ενδεχόμενο συμπαιγνίας μεταξύ αναθετουσών αρχών και οικονομικών φορέων.

17. Επειδή στους κρίσιμους για την εξέταση της προσφυγής όρους της διακήρυξης προβλέπεται ότι : « 4.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου/ Κατακύρωση/ Πρόσκληση για υπογραφή σύμβασης

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

α) Μετά από την αξιολόγηση των προσφορών, ο αναθέτων φορέας προσκαλεί, στο πλαίσιο της παρούσας ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης και μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν τα προβλεπόμενα, στο άρθρο 23 της παρούσας, αποδεικτικά μέσα (δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου) και τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης.[...] γ) Αν δεν υποβληθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά ή σε έντυπη μορφή, εφόσον απαιτείται, σύμφωνα με τα ανωτέρω ο αναθέτων φορέας καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα ή να παράσχει διευκρινίσεις, κατά την έννοια του άρθρου 102 ν. 4412/2016, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. [...] Άρθρο 21: Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης 21.1 Δικαίωμα συμμετοχής έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ενώσεις αυτών που δραστηριοποιούνται στην κατηγορία ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ [...] 22.A. Λόγοι αποκλεισμού Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του [...] ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: [...] 22.A.2 α) Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία [...] 22.E. Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να συμμορφώνονται με: α) με το πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 ή ισοδύναμο β) με το πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001:2015 ή ισοδύναμο [...] 23.2. Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα) Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης,

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (α έως δ) και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν.4412/16, και στο άρθρο 4.2 (ε) της παρούσας. [...] 23.3 Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α. Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από τον αναθέτοντα φορέα, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 της παρούσας: Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22Α, ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά: [...] β) για την παράγραφο Α.2 του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων (φορολογική ενημερότητα) και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστική ενημερότητα), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία αντίστοιχα, που να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Για τους προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα τα σχετικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται είναι: β1) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας, που εκδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχ Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη.[...] Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία καθώς και γ) για τα στελέχη-μηχανικούς του που στελεχώνουν το πτυχίο της εργοληπτικής επιχείρησης και που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στον eΕΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ –ΤΜΕΔΕ). Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι. [...] 23.7 Δικαιολογητικά για πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης του άρθρου 22.Ε Για την απόδειξη των προϋποθέσεων του άρθρου 22.Ε απαιτείται η υποβολή των σχετικών πιστοποιητικών συμμόρφωσης με: α) με το πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 ή ισοδύναμο β) με το πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001:2015 ή ισοδύναμο [...] 23.8 Σχετικά με τον έλεγχο νομιμοποίησης του προσωρινού αναδόχου: Σε περίπτωση νομικού προσώπου, υποβάλλονται ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία», με θέμα: “Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου-Κατακύρωση”, τα νομιμοποιητικά έγγραφα από τα οποία προκύπτει η εξουσία υπογραφής του νομίμου εκπροσώπου και τα οποία πρέπει να έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός αν σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις αυτών φέρουν συγκεκριμένο χρόνο ισχύος Ειδικότερα: Α. Για τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς υποβάλλονται: 1) στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο και εγγράφεται υποχρεωτικά ή προαιρετικά στο ΓΕΜΗ και δηλώνει την εκπροσώπηση και τις μεταβολές της στο ΓΕΜΗ: α) για την απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης, υποβάλλει σχετικό πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του...». Κατά δε τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο τον αναθέτοντα φορέα, ο οποίος διενεργεί αυτόν, όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων. Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία. Επομένως, ο αναθέτων φορέας θεσπίζοντας τους όρους της διακήρυξης αυτοδεσμεύεται και είναι υποχρεωμένος να τους εφαρμόσει χωρίς παρεκκλίσεις. Παρομοίως, οι

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

διαγωνιζόμενοι πρέπει να τηρούν απολύτως τους όρους της διακήρυξης και να υποβάλλουν την προσφορά τους σύμφωνα με αυτούς.

18. Επειδή, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κριθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος, διότι υπέβαλε με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για τα έργα που εκτελεί ο ίδιος και στελέχη του, καθώς και πιστοποιητικό εκπροσώπησης, τα οποία δεν καλύπτουν το χρόνο υποβολής της προσφοράς αυτού (31.07.2023), με αποτέλεσμα, ο παρεμβαίνων να μην αποδεικνύει ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, δεν συνέτρεχαν στο πρόσωπό του οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.2 της διακήρυξης, ούτε ότι ο υπογράφων το ΕΕΕΣ και την οικονομική του προσφορά είχε κατά τον χρόνο που έθεσε την υπογραφή του εξουσία εκπροσώπησης αυτού.

19. Επειδή, στον όρο 23.2 της διακήρυξης ρητώς προβλέπεται ότι το δικαίωμα συμμετοχής καθώς και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται σε τρία διακριτά στάδια, ήτοι κατά την υποβολή των προσφορών, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης και κατά τη σύναψη της σύμβασης. Σύμφωνα δε με τους όρους 22 Α.2 και 23.3(β) της διακήρυξης, ο προσωρινός ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει ως δικαιολογητικό κατακύρωσης προς απόδειξη ότι δεν συντρέχει ως προς το πρόσωπό του λόγος αποκλεισμού, σχετικά με την αθέτηση υποχρεώσεων ,που αφορούν την εκπλήρωση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων αποδεικτικά φορολογικής ενημερότητας από την ΑΑΔΕ του ιδίου και των έργων που εκτελεί (μόνος του η σε κοινοπραξία) καθώς και ασφαλιστικές ενημερότητες του ιδίου, των έργων που εκτελεί (μόνος του ή σε κοινοπραξία) και των στελεχών του. Επομένως, εκ των ανωτέρω διατάξεων και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά υπό σκέψη 16, προκύπτει σαφώς ότι ο προσωρινός ανάδοχος οφείλει να υποβάλει τις κατά το άρθρο 23.3(β) απαιτούμενες φορολογικές και ασφαλιστικές ενημερότητες που να καλύπτουν αφενός μεν την ημερομηνία υποβολής των προσφορών και αφετέρου το χρόνο προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Επισημαίνεται ότι, κατά τον όρο 4.2γ) της διακήρυξης, σε περίπτωση

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

ελλείψεων των δικαιολογητικών κατακύρωσης ο αναθέτων φορέας οφείλει, όχι να απορρίψει την προσφορά του προσωρινού αναδόχου, αλλά να απευθύνει νέα πρόσκληση προς αυτόν προκειμένου να υποβάλει τα ελλείποντα έγγραφα.

20. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, κατόπιν της από 15.09.2023 πρόσκλησης του αναθέτοντος φορέα, ο παρεμβαίνων προσκόμισε με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, μεταξύ άλλων, α) το με αριθ. πρωτ. «...» πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας για τον συμμετέχοντα, β) το με αριθ. πρωτ. «...» πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας για την "...", γ) το με αριθ. πρωτ. «...» αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για τον συμμετέχοντα, δ) το με αριθ. πρωτ. «...» αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για το στέλεχος του πτυχίου του «...», ε) το με αριθ. πρωτ. «...» αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για το έργο «...», το οποίο εκτελεί η Κοινοπραξία "... και το με αριθμ. πρωτ. «...» Αναλυτικό Πιστοποιητικό Εκπροσώπησής του από το ΓΕΜΗ Επιμελητηρίου «...», ήτοι στοιχεία τα οποία όμως καλύπτουν μόνον το χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και δεν καλύπτουν την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς του, ήτοι την 31.07.2023. Προδήλως αβασίμως, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, αφενός μεν ο παρεμβαίνων και ο αναθέτων φορέας ισχυρίζονται ότι αρκεί το ΕΕΕΣ, ως προαποδεικτικό μέσο, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς και δεν απαιτείται η υποβολή αποδεικτικών μέσων για το συγκεκριμένο χρονικό σημείο, αφετέρου ο προσφεύγων προβάλλει ότι δεν τυγχάνει, εν προκειμένω, εφαρμογή το άρθρο 4.2γ) της διακήρυξης αλλά το άρθρο 4.2δ), δοθέντος ότι συντρέχει έλλειψη υποβολής απαιτούμενων δικαιολογητικών κατακύρωσης. Επίσης αλυσιτελώς, ενόψει των όσων έγιναν δεκτά κατά την κρατούσα νομολογία στη σκέψη 16, ο παρεμβαίνων επικαλείται παλαιότερες μεμονωμένες αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ, που μάλιστα δεν απειχούν ούτε την κρατούσα θέση της ΕΑΔΗΣΥ επί του ζητήματος. Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω, ο αναθέτων φορέας μη νομίμως έκρινε αποδεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης του παρεμβαίνοντος διότι δεν απέδειξε τη μη συνδρομή στο πρόσωπό του του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.2 της διακήρυξης, λόγω παράλειψης υποβολής των ζητούμενων

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

στο άρθρο 23.3(β) της διακήρυξης αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας που να καλύπτουν το χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αλλά όφειλε να τον καλέσει εκ νέου να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά κατακύρωσης και ο σχετικός λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ως βάσιμος.

21. Επειδή, επίσης ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά του παρεμβαίνοντος. Και τούτο διότι δεν απέδειξε ότι συμμορφώνεται με τα ζητούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης του άρθρου 22Ε της διακήρυξης, καθώς προσκόμισε σχετικά πιστοποιητικά με πεδίο εφαρμογής που δεν περιλαμβάνονται τα υδραυλικά έργα ή οι υδραυλικές εργασίες. αλλά άσχετες με το αντικείμενο του έργου δραστηριότητες, οι οποίες σε σχέση με τις εργασίες εκτέλεσης ενός υδραυλικού έργου που αποτελεί το αντικείμενο του υπό δημοπράτηση έργου ενέχουν εντελώς διαφορετικές απαιτήσεις τόσο κατά τη δραστηριότητα τις μεθόδους, τα μέσα και το προσωπικό όσο και ως προς τις συνθήκες πρόκλησης ρύπανσης και την αντιμετώπισή της και για τον οποίο ασφαλώς απαιτούνται διαφορετικές μέθοδοι και διαδικασίες.

22. Επειδή, στο άρθρο 22.Ε της διακήρυξης τίθεται ως κριτήριο επιλογής οι διαγωνιζόμενοι να συμμορφώνονται με τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 ή ισοδύναμο και περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001:2015 ή ισοδύναμο, σύμφωνα δε με το άρθρο 23.7 της διακήρυξης, προς απόδειξη της πλήρωσης του εν λόγω κριτηρίου, ο προσωρινός ανάδοχος θα πρέπει να προσκομίσει με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης τα σχετικά πιστοποιητικά. Και ναι μεν στη διακήρυξη δεν αναφέρεται ρητώς ότι απαιτείται τα επίμαχα πιστοποιητικά να αφορούν το πεδίο του αντικειμένου του διαγωνισμού, ωστόσο, καταρχάς, η απαίτηση περί πιστοποίησης του συμμετέχοντος κατά τα πρότυπα ISO 9001:2015 και 14001:2015 θεσπίστηκε, εν προκειμένω, ως κριτήριο επιλογής, ώστε ο αναθέτων φορέας να διαπιστώσει την επάρκεια και ικανότητα του υποψηφίου να εκτελέσει το συγκεκριμένο έργο, σε κάθε δε περίπτωση η χορήγηση πιστοποίησης ISO 9001:2015 ή 14001:2015 δεν αποδεικνύει την, εν γένει, τήρηση και εφαρμογή από μια επιχείρηση συστημάτων ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

αλλά αφορά σε συγκεκριμένο και ορισμένο πεδίο εφαρμογής, για το οποίο λαμβάνεται η ως άνω πιστοποίηση. Σημειωτέον ότι, στον υπό κρίση διαγωνισμό, ως προκύπτει από το τεύχος «ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ» θα εκτελεστούν ιδίως χωματοουργικές εργασίες, εργασίες σκυροδεμάτων και κατασκευής συρματοκιβωτίων, ενώ οι υδραυλικές εργασίες αντιπροσωπεύουν μικρό ποσοστό του έργου. Επομένως, βάσει των ανωτέρω, οι ζητούμενες κατά τα άρθρα 22.Ε και 23.7 πιστοποιήσεις θα πρέπει να αποδεικνύουν την εκ μέρους του συμμετέχοντος τήρηση των αντίστοιχων προτύπων στο πεδίο που αφορά τουλάχιστον εργασίες οικοδομικές και χωματοουργικές και όχι σε οιοδήποτε εν γένει αντικείμενο.

23. Επειδή, ως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, ο παρεμβαίνων προσκόμισε με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, το με αριθμ. πρωτ. 0239/ΔΠ/2022/GR πιστοποιητικό ISO 9001:2015 και το με αριθμ. πρωτ. 0154/ΔΠ/2022/GR πιστοποιητικό ISO 14001:2015, αμφότερα με πεδίο εφαρμογής: *«Συλλογή και μεταφορά μη επικινδύνων αποβλήτων. Αποθήκευση, διαλογή και επεξεργασία αποβλήτων εκσκαφών κατασκευών και κατεδαφίσεων (Α.Ε.Κ.Κ.). Υπηρεσίες καθαριότητας (οδοκαθαρισμού, ακτών, κτιρίων, κλαδέματα, δρόμων από πάγο & χιόνι). Εμπόριο μηχανημάτων - οχημάτων. Οδικές μεταφορές. Χωματοουργικές εργασίες»* και άρα τα εν λόγω πιστοποιητικά καλύπτουν μόνο εν μέρει το αντικείμενο του διαγωνισμού και δη ως προς τις χωματοουργικές εργασίες. Αβασίμως, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, ο παρεμβαίνων και ο αναθέτων φορέας υποστηρίζουν ότι δεν προβλέπεται στη διακήρυξη τα πιστοποιητικά ISO 9001:2015 και 14001:2015 να αφορούν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, η δε αυτονόητη προϋπόθεση ο όρος συμμετοχής περί διάθεσης από τον υποψήφιο πιστοποιητικών ISO 9001:2015 και 14001:2015 να αφορά στο αντικείμενο του διαγωνισμού, δεν συνιστά ούτε διασταλτική ερμηνεία, ούτε εκ των υστέρων μεταβολή των όρων της διακήρυξης. Εξάλλου, απαραδέκτως ο παρεμβαίνων προσκομίζει, το πρώτον, ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ νέα πιστοποιητικά ISO 9001:2015 και 14001:2015 με πεδίο εφαρμογής την ανάληψη ιδιωτικών και δημοσίων έργων. Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω, ο αναθέτων φορέας μη νομίμως έκρινε αποδεκτά τα δικαιολογητικά

Αριθμός απόφασης: 1732 /2023

κατακύρωσης του παρεμβαίνοντος διότι δεν απέδειξε την πλήρωση του κριτηρίου επιλογής του άρθρου 22.Ε της διακήρυξης, λόγω παράλειψης υποβολής των ζητούμενων στο άρθρο 23.7 της διακήρυξης πιστοποιητικών ISO 9001:2015 και 14001:2015 με πεδίο εφαρμογής στις εργασίες που αποτελούν το αντικείμενο του διαγωνισμού, αλλά όφειλε να τον καλέσει εκ νέου να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά κατακύρωσης και ο σχετικός λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ως βάσιμος.

24. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 74/26.09.2023 απόφαση του αναθέτοντος φορέα, κατα το σκέλος που κρίθηκαν αποδεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης του παρεμβαίνοντος και ανακηρύχθηκε αυτός οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού, να αναπεμφθεί δε η υπόθεση στον εν λόγω φορέα προκειμένου να καλέσει τον παρεμβαίνοντα να υποβάλλει τα ελλείποντα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Τέλος, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων, κατ' άρθρο 363 του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προσφυγή

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 74/26.09.2023 προσβαλλόμενη απόφαση του αναθέτοντος φορέα κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας και αναπέμπει την υπόθεση στον εν λόγω φορέα προκειμένου να πράξει τα νόμιμα

Ορίζει την επιστροφή στον προσφεύγοντα του παραβόλου ποσού 6.653,23 ευρώ

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 13 Νοεμβρίου 2023 και εκδόθηκε την 27 Νοεμβρίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΔΗΜΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗ**